

1

แดดหลังฝนเล็มรวงรู่้งที่คู้้งฟ้า และโลมไ้เลื่อมลายพรายแพรว ตามแนวระจกอาคาร บนถนนสายที่จ้อแจ้ด้วยการจจรจรและ ความเคลื้อนไ้หวทางธุรกิจ ลมพลิวผ่านพัดพาพนหยาดเล็กๆที่เกาะอยู่ปลาย ใโป้ไม้ร่วงหล่น ชายชวรรูปร่างสูงโปรงในชุดสากลสีกรมท่าที่เพ็งก้าวลงจากเบาะ หลังของรถยนต์ยุโรปคันใหญ่ เงยหน้าขึ้นเมื่อหยาดฝนหยดลงลัมผัสหน้าผาก ซึ่งยับย่นด้วยริ้วรอยแห่งบพันทีกของกาลเวลา เขาเงยหน้าขึ้นมองต้นไม้ใหญ่ ริมหทาง ดวงตาที่หม่นมัวไปตามวัยเปล่งประกายแจ่มใสแทนคำทักทายเพื่อนเก่า ที่คู้้นเคย ขณะยกมือขึ้นแตะหน้าผากแผ่วเบา - ชายชวรลดมือที่รินขึ้นขึ้นดูซ้ำๆ อย่างจะให้แน่ใจ และนึ่งงันไปครู่ใหญ่เมื่อรำลึกถึงเหตุการณ์บางเรื่อง ซึ่งยังคง ตราตรึงอยู่ในความทรงจำไม่เลื่อมคลาย...

“เข้าวันนี้อากาศดีนะ”

ชายหนุ่มรูปร่างเล็ก สวมแว่นสายตากรอบกระ ทำทางช่างพูดช่างคุย สวม กางเกงขายาวสีขาวมอซอ เสื้อโ้ไหมพรมถักแขนยาวที่มีรอยปรุพรุณสีเดียวกับ กางเกง ทั้เสื้อเชิ้ตแขนสั้น ส่งเสียงทักทายเมื่อเดินมาหยุดอยู่ใกล้ผู้ชายในวัยใกล้ เคียงกัน ซึ่งสวมแจ็กเก็ตลั้กลาดสีน้ำเงินเก่าๆ กับเชิ้ตและกางเกงขายาวสีขาว

ที่ยืนพิงราวเหล็กของกราบเรือ สือบล้องยาเส้นอยู่

“ไอ้” ผู้ที่ยืนอยู่ก่อนยกมือขึ้นลูบเส้นผมที่ยุ่งเหยิงด้วยแรงลม และมองขึ้นไปบนท้องฟ้าที่สดใส รินระบายด้วยเยื่อเมฆสีขาวสะอาดเพียงบางๆ

“มะรินนี่เรือก็คงจะถึงบางกอกแล้ว” ผู้มาใหม่ถอดแว่นออกเช็ดด้วยชายเสื้อไหมพรม

“ไอ้” อีกฝ่ายรับคำโดยไม่มีคำพูดหรือความเห็นอะไรต่อเติม

“กิติ” เขาพูดเองเออเอง พลังสวมแว่น “ฉันเบื่อไอ้เรือลัษปะรังเคนี้เต็มประดาแล้ว มันไม่ต่างอะไรจากเศษเหล็กลอยน้ำอย่างที่ว่ากัน ทั้งสกปรกทั้งอืดแอ เครื่องยนต์ก็ไปเก ไม่อย่างนั้นเราก็คงถึงบางกอกตั้งแต่สองวันก่อนแล้ว”

“สงครามเพิ่งจะยุติได้ไม่กี่เดือน นายจะสรรหาเรือเดินสมุทรที่ดีพิเศษมาจากไหน ที่จริงนายควรจะดีใจด้วยซ้ำ เพราะทำให้มีโอกาสเล่นการพนันได้เพิ่มขึ้นอีก”

“ที่ฉันเล่นการพนันก็เพื่อฆ่าเวลา พอให้ลืมสภาพที่น่าท้อของเรือต่างหาก” คนร่างเล็กแก้ตัว และเปลี่ยนเรื่อง “ครอบครัวของนายคงจะดีใจที่ได้พบนายอีก”

“ครอบครัวนายก็คงจะดีใจเหมือนกัน” ชายหนุ่มถือกล้องยาเส้นไว้ในมือ

“ฉันไม่แน่ใจว่าพวกเขาจะดีใจหรือเสียใจที่เห็นฉันยังมีชีวิตอยู่” คนร่างเล็กพูดด้วยน้ำเสียงเย้ยหยันตัวเอง

“ทำไมล่ะ”

“ไม่รู้สิ” เขาสิ้นศรัทธา และรีบเปลี่ยนเรื่อง “เราลองมาทายกันเล่นๆ ดีกว่าว่าบางกอกจะเปลี่ยนแปลงไปมากไหม”

“คงไม่มั้ง” ชายหนุ่มที่สวมแว่นแก้มกอดคอคะเน “แต่บ้านเมืองอาจจะเสียหายพอแรงจากการถูบบอมบ์”

“นั่นสิ” เจ้าของคำถามหนึ่งไปเหมือนจะทบทวนภาพของเมืองที่พุดถึง ซึ่งจากไกลไปหลายปี

“บ้านนายอยู่ที่ไหนนะ” ผู้ที่มีรูปร่างสูงกว่าถามอย่างไม่แน่ใจ

“ปทุมธานี”

“แถวนั้นคงไม่ถูบบอมบ์ ส่วนใหญ่จะอยู่ที่เป้าหมายทางทหารมากกว่า

เรียกสวนไร่นาหรือที่อยู่อาศัย”

“ถืออย่างนั้นก็เถอะ” คนฟังไม่สู้จะเชื่อใจ และมองออกไปในทะเล
“สงครามกินเวลาดั้งสี่ปี ใครจะรับประกันได้ว่ามันจะไม่มีการทิ้งพลาดเป้าหมาย
หรือทิ้งผิดที่ผิดทางบ้าง”

คู่สนทนาเรียบไปอย่างซีเกียจะตกเตียง

“แต่ต่างจังหวัดไกลๆอย่างหาตใหญ่ที่ครอบครัวนายอยู่คงจะปลอดภัย
กว่า”

“ก็คงจะเป็นอย่างนั้น” เขาพูดอย่างเชื่อมั่น

“ยังงี้ก็ไปมาหาสู่กันบ้างนะ” คนที่ตัวเตี้ยกว่าบอกและยกมือขึ้นเสยผม

“ไว้จะแวะไป” ชายหนุ่มไม่เชิงรับปาก พลายยกกล้องยาเส้นในมือขึ้น
คาบไว้และอัดควันแรงๆ

“บายนี้นายจะไป ‘สังลา’ ที่ข้างล่างหรือเปล่า” อีกฝ่ายถาม และหยีตาเมื่อ
แสงแดดที่กระทบผิวน้ำสะท้อนเข้าตา

“ฉันไม่ชอบเล่นการพนัน” เขาปฏิเสธหัวนๆ

“ไม่ชอบเล่นก็ไปดูเฉยๆได้ เพราะพรุ่งนี้พอเข้าเขตไทย ทางเรือก็จะห้าม
เล่นการพนันแล้ว”

“ก็ดีแล้ว” น้ำเสียงแสดงความรู้สึกไม่เดือดร้อนใจอะไรด้วย

“ตามใจ” คนช่างพูดพูดอย่างฉุนๆ “นายจะทำตัวเป็นเสือไม่สิงโตปูนที่
ไม่รู้รู้จักหาความสนุกสนานก็ตามแต่ใจนาย”

“อ้อ คุณบุญชัย”

ชายผิวดำ หน้าซีดเขียว ท่าทางยังหนุ่มแน่น แต่ผมหงอกขาวทั้งศีรษะ
ที่นอนอ่านหนังสืออยู่บนเตียงชั้นล่าง ลดหนังสือในมือลงพลาถมองดูเพื่อนร่วม
ห้อง

“ออกไปสูดอากาศแต่เช้าเลยหรือครับ”

“คุณเองก็น่าจะได้ออกไปรับอากาศบริสุทธิ์บ้าง แทนที่จะอุดอู้อยู่แต่ใน
ห้อง”

“คุณก็รู้ว่าผมลุกจากเตียงเมื่อไรเป็นได้เมาคลื่นหัวทิ่มหัวต่าทุกที”

“มะรินนี่เรือก็จะถึงบางกอกแล้ว อย่างน้อยคุณน่าจะได้อะไรเห็นอะไรในเรือบ้าง นอกจากเคบินที่พึก” เขาเดินมานั่งบนเก้าอี้ และวางกล่องยาเส้นลงบนจานรองถ้วยน้ำชาบนโต๊ะ พลังมองไปรอบๆ ห้องพักที่คับแคบ ทึบทึม และอบอ้าว

“จุดหมายผมอยู่ที่บางกอก” คนที่อยู่บนเตียงบอก “ถ้าจากช่องกง ลัดนิ้วมือหนึ่งถึงบางกอกได้ ผมก็คงจะทำแล้ว”

“ฟังดูเหมือนคุณพิชิตจะไม่ชอบการเดินทางทางเรือสักเท่าไร”

“ไม่ใช่แค่ไม่ชอบ เขาเป็นว่าเกลียดเลยก็แล้วกัน ถ้าเป็นทางรถยนต์ล่ะก็พอจะทนได้หน่อย”

“แล้วตอนที่เดินทางจะไปญี่ปุ่นเล่า” บุญชัยถาม “คุณเมาเรืออย่างนี้หรือเปล่า”

“เมาซิ” พิชิตผงกศีรษะ “แต่อาจเป็นโรคจิตของผมก็ได้ที่เรือโดนต์อร์ปิโด ล่มกลางทะเล ทำให้ผมติดอยู่ที่ช่องกงจนสงครามสงบ”

“กลับไปเมืองไทยแล้ว ยังจะรับราชการอยู่หรือเปล่า”

“ยังไม่รู้เหมือนกัน” ชายหนุ่มยกมือขึ้นลูบเส้นผมที่หงอกโพลน “ไม่รู้ว่าราชการเขาจะเลี้ยงผมอยู่หรือไล่ออกแล้ว”

“แล้วใจคุณเองเล่า”

“ผมยังมีใจรักที่จะรับราชการ” พิชิตพูดด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่น “อย่างน้อยที่สุด ผมก็เชื่อว่าผมสามารถที่จะทำประโยชน์ให้ราชการได้ โดยเฉพาะในยามที่บ้านเมืองอยู่ในสภาพเช่นนี้”

“คุณเป็นคนที่มีความตั้งใจดี” อีกฝ่ายพยักหน้า “ถ้าเมืองไทยมีคนที่มีความคิดอย่างคุณมากๆ ก็คงจะสามารถฟื้นฟูบ้านเมืองได้ในเวลาไม่นาน”

“การฟื้นฟูบ้านเมืองไม่ได้เป็นหน้าที่ของข้าราชการฝ่ายเดียว พ่อค้า ขวานา หรือประชาชนก็ต้องร่วมมือกันในแต่ละสาขาที่ตนทำอยู่อย่างเต็มที่ด้วย”

“คุณนี่สมกับอยู่กรมโฆษณาการจริงๆ” บุญชัยยิ้ม “ถึงแม้จะไม่ได้ทำงานที่กรมตั้งนานแล้วก็ตาม”

“วันนี้เจอนักการพนันคนนั้นอีกหรือเปล่า” พิฆิตตะแดงตัวมองมาทางเพื่อนร่วมห้อง

“สมเกียรตินะหรือ” คนที่นั่งอยู่ที่เก้าอี้ถามก่อนกล่าวต่อ “พบซิ เขายังคงบ่นเรื่องเรื่อ และชวนผมไปเล่นการพนันเหมือนเคย”

“ดูท่าว่าเขาคงจะติดการพนันอย่างหนักทีเดียว”

“ก็คงจะเป็นอย่างนั้น” บุญชัยหยิบซองใส่ยาเส้นและอุปกรณ์จากลิ้นเจ๊กเกตออกวางบนโต๊ะ และเงยหน้าขึ้นมองลำแสงที่วาดเข้ามาทางช่องกระจกเหนือศีรษะ “แต่เจ้าตัวเขาเองบอกว่า เป็นการเล่นเพื่อฆ่าเวลาและลิ้มรสภพหน้าทุเรศของเรื่อ”

“ผมว่าพวกนักพนันเหล่านั้นต่างหากที่น่าทุเรศยิ่งกว่าอะไรทั้งสิ้น”

“พวกเขาคงไม่คิดอย่างเราหรอก” ชายหนุ่มพูดอย่างเป็นกลางๆ

“คุณมั่นใจว่าครอบครัวคุณยังอยู่ที่สงขลา ไม่ได้หนีภัยสงครามไปอยู่ที่อื่นหรือ” พิฆิตตะเปลี่ยนเรื่อง

“ผมมั่นใจ” คู่สนทนาพูดด้วยความเชื่อมั่น

“ถึงบางกอกแล้ว ถ้ายังไม่มีรถไฟไปหาดใหญ่ คุณจะมาพักอยู่กับผมก่อนก็ได้” พิฆิตตะแสดงไม่ตรีจิต

“ขอบคุณ” บุญชัยยิ้มรับน้ำใจ “และเช่นเดียวกัน หากคุณมีกิจธุระลงไปกรุงเทพฯ ขอให้ผมได้มีโอกาสรับรองคุณบ้าง”

เสียงตบประตูแรงๆ ปลูกให้ผู้ที่นั่งนอนอยู่บนเตียงสองชั้นทั้งสองคนผุดลุก ขึ้นแทบจะพร้อมกัน

“ใครนะ” พิฆิตตะร้องถาม พลังเอื้อมมือไปกดสวิทช์เปิดไฟดวงเดียวที่กลางห้อง

“ผมจะลงไปดูเอง” บุญชัยซึ่งนอนอยู่ชั้นบนบอกพร้อมกับปีนลงมาที่พื้น

“อาบุนไ้” คนที่อยู่ข้างนอกล่ำล่ำลักเมื่อประตูห้องถูกเปิดออก “ไปช่วยอาตุ้หน่อย”

“อาตุ้เป็นอะไรไป” บุญชัยถามอย่างยังจับต้นชนปลายไม่ถูก

“อาตุ้เสียการพนันจนหมดตัว เจ้ามือจะตัดมือมันใช้หนี้”

“เกิดอะไรขึ้น” พิชิตเลื่อนตัวขึ้นนั่งพิงหัวเตียง

“สมเกียรติ” ชายหนุ่มหันไปบอกเพื่อนร่วมห้อง “เขาจะถูกเจ้ามือทำร้าย เพราะไม่มีเงินใช้หนี้พนัน”

“รันทาที่แท้ๆ แล้วเขาต้องการอะไร”

“เขาขอให้ผมไปช่วย” บุญชัยบอกด้วยสีหน้าเคร่งเครียด ขณะที่เดินกลับมาสวมรองเท้าซึ่งถอดไว้ใต้โต๊ะ

“คุณอย่าไปดีกว่า กำลังหน้ลัวหน้าขวาน” พิชิตห้าม “อีกอย่างคุณก็เพิ่งจะมาพบกับเขานะนี่เอง ไม่ใช่เพื่อนเก่าเพื่อนแก่หรือรู้จักกันมานานก่อน”

“เวลานี้สมเกียรติกำลังต้องการความช่วยเหลือ และผมคงนิ่งดูตู่ให้เขาเป็นอะไรไปไม่ได้” เขากล่าวด้วยน้ำเสียงที่เด็ดเดี่ยว

“เรื่องอะไรที่คุณจะเอาตัวเองไปเสี่ยงกับนักการพนันที่ไม่รู้จักหัวนอนปลายเท้าแบบนั้น” ชายหนุ่มผู้มีผมขาวโพลนร้องเตือน แต่บุญชัยไม่ฟังเสียง และผลุนผลันตามคนที่มาแจ้งข่าวออกไปจากห้อง

ชายหนุ่มครึ่งวิ่งครึ่งเดินตามทางเดินแคบๆ ในเรือ และลงบันไดไปสู่ห้องเรือซึ่งเป็นที่พักของผู้โดยสารชั้นสาม ที่แออัดยัดเยียดราวคอกสัตว์ เสียงบ่นของคนแก่ เสียงตำท้อด้วยความขุ่นเคือง และเสียงเด็กกร้องไห้กระจองอแงดังระงมจนไม่ได้ศัพท์-กลืนเหงื่อไคลและปฏิภูกละเล้ากับกลิ่นสนิมเหล็ก และกลิ่นคาวของทะเลที่อวลอยู่ในอากาศอับทึบเหี่ยวฉุนรุนแรงจนบุญชัยต้องกลืนลมหายใจ ขณะที่คนที่นำทางหยุดยืนตรงมุมหนึ่งซึ่งมีคนรุ่มล่อมอยู่หนาแน่น และส่งเสียงอื้ออึง ใต้แสงไฟที่สลัววาง

“คนเราเมื่อเป็นหนี้สินก็ต้องซดน้ำ” ผู้ชายวัยกลางคนหน้าตาตุ๋น ซึ่งยืนเด่นอยู่กลางวง ประกาศด้วยเสียงอันดัง “คืนนี้อัตู่เป็นหนี้อ้าวอยู่สองพันบาท แต่ไม่มีเงินจ่าย ดังนั้นอ้าวจะตัดมือขวามันใช้หนี้ เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่คนอื่นต่อไป”

สิ้นคำประกาศ เสียงที่แข็งแ่อยู่ก็เงียบกริบลงเป็นพลิตทั้ง

“เดี๋ยวก่อน” บุญชัยร้องห้าม และแทรกตัวเข้าไปยืนอยู่ตรงหน้าชายคน

นั้น “บ้านเมืองมีกฎหมาย ในเรื่อก็มีกฎเกณฑ์ มีปัญหาอะไรก็ควรจะแจ้งกับต้น
เรือ ไม่ใช่ตัดลิ้นเอาเองตามใจชอบแบบนี้”

“แต่นี่เป็นเรื่องในวงพนัน ทุกคนที่มาเล่นก็ต้องอยู่ใต้กฎของอ้าวเหมือนกัน” เจ้ามือเบนสายตามาทางผู้มาใหม่ ท่ามกลางเสียงสนับสนุนจากบรรดานัก
พนัน - ซีกเงาของมุมที่อับแสง ทำให้ใบหน้าที่เสยะยิ้มเพิ่มความน่าสะพรึงกลัว
ยิ่งขึ้น

“เฮลละ” บุญชัยมองไปทางชายหนุ่มร่างเล็กที่ถูกกดคอให้นอนราบลง
กับพื้น และเหยียดมือข้างขวาชี้ขึ้นวางพาดบนฝ่าไม้ตัวเตี้ยเบื้องหน้า สายตาของ
คนทั้งสองประสานกันอยู่ครู่หนึ่งในแสงไฟที่มัวชัว ก่อนที่บุญชัยจะเบือนหน้า
จากเจ้าของดวงตาที่อ่อนล้า ลิ่นหวัง และหมดเปลวประกายแจ่มจ้าของไฟฝันใน
วันวัยของคนหนุ่มกลับไปเจ้ามือซึ่งขยับบั้งตอในมืออย่างเอาเรื่อง “ถ้าผมจะ
ขอซื้อมือข้างนี้ของอาตุ๋ล่ะ”

“ตกลง” ชายวัยกลางคนสับบั้งตอลงกับเก้าอี้ เหยียดซื้อมือของสมเกียรติ
ไปเพียงนัดเดียว “ถ้าลื้อมีเงินสองพันบาทมาให้อ้าว ก็เอาตัวอาตุ๋ไปได้เลย”

2

พิชิต เชี่ยวชาญชัย เลื่อนตัวขึ้นนั่งพิงพนักเตียง และทอดสายตาดูที่อดีตโรยมองดูเพื่อนร่วมห้องซึ่งนั่งอยู่ที่เก้าอี้ และชายหนุ่มรูปร่างเล็กที่ยืนพิงโต๊ะบังแสงจันทร์ซึ่งทอดผ่านช่องกระจก ก่อนเอ่ยด้วยน้ำเสียงที่แสดงความไม่พอใจ

“ผมไม่เข้าใจจริงๆว่า เหตุใดคุณบุญชัยถึงต้องเป็นธุระกับเรื่องของการพนันที่คดโกงหนักพนนั่นนัก”

“ผมไม่ได้คดโกง” ชายร่างเล็กตอบโต้ทันควัน “เป็นแต่เพียงไม่มีเงินที่จะชำระหนี้ในเวลานี้ต่างหาก”

“มันไม่แตกต่างกันนักหรอก” พิชิตฉุนเฉียว “ถ้าจะพูดไปแล้วก็เป็นแค่การเล่นลิ้นมากกว่า เพราะผลสุดท้ายแล้วเจ้าหนี้ก็ไม่มีวันที่จะได้เงินคืนจากนายอยู่ดี”

“เอาเถอะ” บุญชัยโบกมือห้าม “ผมขอร้องก็แล้วกัน ไหนๆเรื่องก็เลิกราไปแล้ว ขอให้มันยุติลงเพียงแค่นี้จะดีกว่า”

“คุณบุญชัยใจดีเกินไป” ข้าราชการกรมโฆษณาการยังไม่คลายอารมณ์ขุ่นมัว “โบราณสอนไว้ว่า ‘ถ้าเกรงใจเป็นเหตุให้เสียการ ถ้าสงสารเป็นเหตุให้ฉิบหาย ถ้าเชื่อง่ายเป็นเหตุให้เกิดทุกข์’ และอีกอย่างผมขอบอกไว้ตรงนี้ว่า ที่

ผมให้ยืมเงินหนึ่งพันบาทเมื่อตะกี้เพราะเห็นแก่คุณบุญชัย ไม่ใช่เห็นว่าสมเกียรติจะต้องถูกตัดมือทิ้งในวงพนัน”

“เรื่องนั้นผมจะไม่มีความสนใจของคุณพิชิตอย่างแน่นอน” ผู้ที่นั่งอยู่ที่เก้าอี้คอมพิวเตอร์ “และผมรับรองว่าจะส่งเงินมาใช้คืนให้คุณเมื่อผมเดินทางกลับไปถึงหาดใหญ่แล้ว”

“ผมก็ขออนุญาตต่อหน้าคุณทั้งสองเช่นเดียวกัน” สมเกียรติลั่นวาจา “เวลานี้ผมเป็นหนี้เงินและหนี้ใจคุณพิชิตกับคุณบุญชัย... ขณะนี้ผมยอมรับว่าผมยังไม่มีความจะซดใช้ แต่ผมให้ประกันว่าสักวันหนึ่งผมจะพิสูจน์ให้พวกคุณเห็นว่า คนอย่างผมเมื่อเป็นหนี้ใครแล้ว ไม่เคยหนีหน้าหรือคดโกงโดยเด็ดขาด”

“ฉันไม่ต้องการเป็นเจ้าบุญนายคุณกับคนอย่างนาย” พิชิตพูดอย่างไม่มีเยื่อใย

“หนี้สินไม่ใช่เรื่องสำคัญ” บุญชัยเบนสายตามาทางคนที่ยืนอยู่ข้างๆ “สะดวกเมื่อใดค่อยชำระก็ได้ ฉันไม่เร่งร้อนอะไร”

“ขอบคุณครับ” ชายร่างเล็กถอดแว่นตารอบกระออกเช็ดด้วยชายเสื้อใหม่พรหม “จะช้าหรือเร็วผมก็ต้องซดใช้หนี้อย่างแน่นอน”

เรือเดินสมุทรเคลื่อนลำเข้าสู่ปากแม่น้ำเจ้าพระยาช้าๆ ตามเรือยนต์ที่นำร่อง แสงแดดของยามสายจับบองค์พระเจดีย์บนเกาะเล็กๆ กลางน้ำ ดูงามจับตา และให้ความรู้สึกอบอุ่นในจิตใจของผู้ที่ห่างไกลบ้านเกิดไปเป็นเวลานาน หมุ่นกนางนวลบินวนอยู่รอบๆ คล้ายจะทักทายผู้คนในเรือ และบางตัวที่คุ้นกับคนก็จะถาลงมาจับตามชอบเรือเพื่อมองหาของที่พอจะกินได้

“ผมไม่เคยนึกพิศวาสไอนักพวกนี้เลย” พิชิตที่เยี่ยมกรายออกมาสูดาดฟ้าเป็นครั้งแรกของการเดินทางบน พलयกมือไล่คนที่เกาะอยู่ใกล้ๆ “พูดก็พูดเถอะ ผมไม่เคยเห็นนกอะไรที่ตะกละกินได้ไม่เลือก และโหดร้ายถึงขนาดทำร้ายพวกเดียวกันจนพิกลพิการอย่างนกนางนวลเลย คุณลองคิดดูซิว่านกทั้งฝูงจะมีนกที่มีร่างกายสมบูรณ์จริงๆ สักกี่ตัว”

“ไม่รู้สิ” บุญชัยมองออกไปยังเรือกสวนและบ้านเรือนสองฟากฝั่ง “ผมอาจจะไม่ค่อยได้สังเกตก็ได้ รู้แต่ว่าพวกชาวเรือเขาไม่ทำร้ายนกพวกนี้ เพราะมันเป็นเครื่องหมายบอกว่าใกล้จะถึงฝั่งแล้ว”

“จริงหรือไม่ที่เล่ากันว่าเวลาที่คนจีนสมัยก่อนเดินทางมาถึงเมืองไทย พอเห็นต้นไม้ใบหญ้าสีเขียวๆ ก็ดีใจว่าไม่อดตายแล้ว” ชายหนุ่มยกมือขึ้นลูบผมที่ขาวโพลนซึ่งยุ่งเหยิงด้วยแรงลม

“คงจะจริงมั้ง” คู่สนทนาแย้งรับแบ่งสู้ “ผมก็เคยได้ยินมาอย่างนั้นเหมือนกัน แต่ไม่มีโอกาสถามผู้ใหญ่รุ่นนั้นสักที คุณอยู่ฮ่องกงมาหลายปี คงจะเห็นว่าที่ดินที่ใช่เพาะปลูกในฮ่องกงมีน้อย ในแผ่นดินใหญ่ก็คงจะไม่ต่างกันเท่าไร ถึงจีนจะเป็นประเทศใหญ่แต่ก็มีผลเมืองเยอะ ทำมาหากินฝืดเคือง คนรุ่นก่อนๆ ถึงพากันเดินทางออกนอกประเทศกันมาก”

“เหตุใดครอบครัวคุณถึงได้ลงไปอยู่ถึงหาดใหญ่ แทนที่จะตั้งหลักแหล่งในบางกอกเหมือนคนอื่นๆ” พิษิตชวนคุยอย่างอารมณ์ดี

“คงจะเป็นเหตุผลทางการค้า” บุญชัยตอบเรียบๆ “ครอบครัวผมเป็นตัวแทนสินค้าหลายชนิดในแถบบักซ์ใต้ และหาดใหญ่ก็เป็นศูนย์กลางที่ติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ได้โดยสะดวก”

“ผมไม่เคยไปหาดใหญ่” ข้าราชการกรมโฆษณาการบอก “ทางใต้ไกลสุดที่เคยไปก็แค่ประจวบฯ”

“ถ้าเช่นนั้นผมก็ขอถือโอกาสชวนอีกครั้งหนึ่ง” คู่สนทนาบอกกล่าว “ถ้าคุณพิษิตมีกิจธุระลงไปบักซ์ใต้ โปรดให้ผมมีโอกาสรับรองคุณบ้าง”

บ้าน “เชียวชาญชัย” ที่ถนนสาทร เป็นเรือนไม้สองชั้นหลังใหญ่ที่ปลูกสร้างในแบบโคโลเนียล ซึ่งพระวิจิตชาญ อดีตข้าหลวงหลายจังหวัดทางภาคอีสาน ผู้เป็นบิดาของพิษิตได้ซื้อต่อมาจากสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่หก เดิมได้ซื้อว่าเป็นเรือนที่มีความงดงามหลังหนึ่งบนถนนสายนี้ แต่สภาพที่ปรากฏแก่สายตาในเวลานี้ ทำให้ทายาทชายคนเดียวของพระวิจิตฯ ที่จากบ้านไปเป็นเวลาหลายปี ต้องนั่งงันไป

“คุณหัวใจดีๆ ไว้ก่อน” ชายหนุ่มร่างสูงโปร่งกล่าวเตือนสติ “เป็นธรรมดาของบ้านเมืองที่ผ่านศึกสงคราม ย่อมจะต้องชำระครุฑโครมไปบ้าง”

“แต่ไม่ใช่แค่ชำระครุฑโครม” พิเชิตพูดอย่างปวดร้าว “แต่มันเป็นซากปรักหักพังมากกว่า”

“ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นมาได้ ก็ย่อมมีการเสื่อมโทรมได้ แต่เมื่อมีการเสื่อมโทรม ก็ย่อมสามารถที่จะซ่อมแซมขึ้นมาใหม่ได้”

“แต่ไม่ใช่แค่ข้าวของธรรมดา” น้ำเสียงของชายหนุ่มแสดงความรู้สึกสะเทือนใจ “มันเป็นสิ่งที่ผมเกิด และเติบโตขึ้นมา ผมแทบจะจดจำต้นไม้ใหญ่ทุกๆ ต้น อิฐหินแทบทุกก้อน หรือบรรยากาศของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่นี่ได้อย่างชัดเจน”

“ผมว่าเราควรเข้าไปดูข้างในกันก่อนดีกว่า” บุญชัยยัดคิ้วจากกล้องยาเส้น “บางทีมันอาจจะไม่เลวร้ายอย่างที่คุณคิดก็ได้”

“ตอนนี้ผมไม่มีเรี่ยวแรงแม้แต่จะก้าวเท้าด้วยซ้ำ” พิเชิตทรุดตัวลงนั่งบนกระเป๋าดินทางใบใหญ่อย่างหมดกำลังใจ

“ถ้าอย่างนั้นคุณรออยู่ตรงนี้ก็ก่อน ผมจะเข้าไปดูให้เอง” บุญชัยบอก พร้อมกับก้าวเดินไปตามทางเดินที่กรือด้วยกิ่งไม้ใบไม้แห้ง และต้นหญ้าที่แทรกแซมตามรอยแตกของพื้นซีเมนต์

บุญชัยมองไปรอบๆ ห้องโถงชั้นล่างอย่างอดที่จะรู้สึกหดหู่ใจไม่ได้ เพดานซึ่งเคยเป็นที่แขวนโคมระย้าข้อใหญ่เหลือเพียงรอยต่างของฐานเป็นวงกลม สายไฟฟ้าถูกตัดออกไป ตู้โต๊ะและข้าวของเครื่องتبแต่งบ้านอันตระทานไปจนหมดสิ้น ผาผนังบางส่วนฉีกงัด ทำให้ฝนสาดเข้ามาข้างในจนตะไคร่เกาะที่พื้นกระเบื้องดินเผาซึ่งปูพื้น

“มีใครอยู่ไหมครับ” ชายหนุ่มส่งเสียงทักทาย เมื่อเดินผ่านห้องโถงเข้าไปข้างในที่มีสภาพไม่แตกต่างกัน “มีใครอยู่บ้างไหมครับ”

“คุณเข้ามาทำไม” เสียงสตรีที่ตั้งขึ้นข้างหลัง ทำให้บุญชัยเหลียวกลับไปมอง-เด็กสาวในวัยสิบหกสิบเจ็ดปี ผิวคล้ำ หน้าเข้มด้วยคิ้วที่หนาและดวงตาโตดำล้น ผมสั้นรวบสองแกเล่งๆ ในชุดกระโปรงจีบรอบเอวสีดำและเสื้อคอปก

แขนสั้นสี่ขาจ้องมองเขาอยู่เหม็ง

“เธออยู่ที่นั่นหรือ” ชายหนุ่มถามเมื่อตั้งสติได้

“ฉันถามว่าคุณเข้ามาในบ้านฉันทำไม” เด็กสาวทวนประโยคคำถาม ดวงตาคู่นั้นเปล่งประกายเอาเรื่อง

“ผมชื่อบุญชัย”

“ฉันไม่ต้องการรู้ชื่อคุณ” หล่อนสวนคำ “แต่ต้องการรู้ว่าคุณเข้ามาทำไม”

“ผมเดินทางมาจากห้องกงกับเจ้าของบ้านหลังนี้” เขาบอกอย่างไม่ลื้มจะพอใจเท่าที่ก้าวร้าวของหล่อน

“ใครคือคนที่คุณอ้างว่าเป็นเจ้าของบ้านหลังนี้” เด็กสาวยกมือขึ้นกอดอก

“ฉันแนะนำตัวเองแล้ว เธอก็ควรที่จะแนะนำตัวเองมาก่อนที่เราจะพูดกันถึงเรื่องอื่น” ชายหนุ่มพ่นควันยาเส้นบางๆ

“ก็ได้” หล่อนประสานสายตากับเขาอย่างไม่พริ้ง “ฉันชื่อพิจิตราแล้วใครคือคนที่คุณอ้างถึง”

“เขาชื่อพิชิต” บุญชัยบอกด้วยน้ำเสียงเรียบๆ “เวลานี้เขานั่งรออยู่ข้างนอก”

“พิชิต” พิจิตราอุทานด้วยสีหน้าที่ตื่นเต้น และมองดูชายหนุ่มแปลกหน้าด้วยสายตาที่คอยเป็นมิตรขึ้น

บุญชัยหยุดยืนอยู่ห่างๆ เมื่อเด็กสาวโผล่เข้าหาพิชิต และกอดพี่ชายไว้แน่น แม้น้ำตาจะนองหน้า แต่ก็ไม่อยู่ในอาการพุ่มพวย

“เกิดอะไรขึ้น” พิชิตเองกลับเป็นฝ่ายสะอึกสะอื้น “ทำไมบ้านถึงเป็นอย่างนี้ แล้วแม่กับคนอื่นๆอยู่ที่ไหนกันหมด”

“เราอพยพไปอยู่บางคล้ากันตอนปลายสงคราม” พิจิตราเล่า “แต่คนไข้ที่รับอาสาอยู่ดูแลบ้านกลับชนข้าวของไปขายแล้วทิ้งบ้านให้ร้าง พวกหัวขโมยก็เลยเข้ามารื้อนั่นถอดนี่กันตามชอบใจ ชั้นแต่ไม่ฝ้ามั่นก็ชนไปเป็นแถบ พอโดนแดดโดนฝนก็ยิ่งทรุดโทรมไปใหญ่ ตอนนั้นแม่ยังอยู่ที่บางคล้า หนูเองก็เพิ่งกลับมาได้สักสองอาทิตย์ เห็นสภาพของบ้านก็ยังไม่ถูก แต่กว่าจะอีกสักวันสองวันจะออกไปตามช่างมาซ่อมพอยู่ประทั่งไปได้ก่อน แล้วพี่ละคะ เกิดอะไร

ขึ้น ทุกคนพากันคิดว่าพี่เสียชีวิตตอนที่พี่เข้ามาว่าเรือที่พี่เดินทางไปญี่ปุ่นถูก
ตอร์ปิโด”

“พี่ลอยคออยู่กลางทะเลหนึ่งวัน จนมีเรือไปพบและพาพี่ไปส่งที่ฮ่องกง
แล้วก็ติดต่ออยู่ที่นั่นตลอดสงคราม” พี่ชายเล่าอย่างย่อๆ และมองไปทางผู้ที่มาด้วย
“ยายหนูรู้จักบุญชัยแล้วใช่ไหม”

“ได้พบกันแล้วค่ะ” เด็กสาวบอกพลางคลายอ้อมกอดจากพี่ชาย เมื่อ
บุญชัยเดินเข้ามาหา

“บุญชัยไปเขียนหนังสือที่ฮ่องกงตั้งแต่ก่อนสงคราม มาคุ้นเคยกันตอนที่
ลงเรือกลับ เพราะพักอยู่ห้องเดียวกัน” พิธิตพูด พลางกางมือข้างหนึ่งโอบไหล่
เพื่อนร่วมทาง “ตอนอยู่ในเรือ พี่ชวนให้บุญชัยมาพักอยู่ด้วยกันก่อนเดินทาง
กลับบ้านที่หาดใหญ่”

“ไม่เป็นไร” บุญชัยพยักหน้า “ผมคิดว่าจะไปดูตารางเดินรถที่หัวลำโพง
ก่อน ถ้ามีรถวันนี้ก็จะเดินทางไปเลย”

“ผมขอโทษด้วยนะ” ข้าราชการกรมโฆษณาการบอกเบาๆ

“ไม่เป็นไร” ชายหนุ่มยิ้มบางๆ “ผมขอแสดงความเสียใจกับคุณด้วย
แต่อย่าลืมที่ผมบอกคุณเมื่อสักครู่นี้ เมื่อมีเกิดก็ย่อมมีเสื่อม แต่เมื่อมีเสื่อมก็ย่อม
สามารถซ่อมแซมให้ดีขึ้นได้ใหม่”

“ผมจะจำไว้” พิธิตรับคำ “และคุณเองก็อย่าลืมที่ผมเคยเตือนคุณไว้ใน
เรือด้วยเหมือนกัน”

“ไม่ลืมหรอก” บุญชัยมองดูเจ้าของบ้าน “เขี้ยวชาญชัย” และทวนคำซ้ำๆ
“ถ้าเกรงใจ...เป็นเหตุให้เสียการ ถ้าสงสาร...เป็นเหตุให้ฉิบหาย ถ้าเชื่อง่าย... เป็น
เหตุให้เกิดทุกข์”

3

บุญชัยก้าวลงจากรถสามล้อ ภาพปรักหักพังของตึกแถวและอาคารด้านหน้าของสถานีรถไฟ ทำให้ชายหนุ่มอดที่จะรู้สึกหดหู่กับสภาพที่มองเห็นไม่ได้ เขายังจดจำบรรยากาศของหัวลำโพง รวมทั้งโรงแรมตึกที่เคยมาพักเมื่อตอนที่เดินทางจากสงขลามาชั้นเรือไปเรียนต่อที่ฮ่องกงก่อนเกิดสงครามเพียงสองปีได้อย่างติดตา ไม่ว่าจะเป็นตัวสถานีรถไฟที่ใหญ่โตและหรูหราอย่างยุโรป โรงแรมราชธานีที่โก้หรู เสียงเพลงจากวงดนตรีต่างประเทศดังลอดมาจากไนต์คลับ หญิงชายแต่งกายงดงามที่เดินเกี่ยวก้อยกันยามราตรี ผิดไปจากผู้คนที่สวมเสื้อผ้าเก่าๆ ขาดวิน ที่เดินปะปะอย่างสิ้นหวัง หลุมหลบภัยขนาดใหญ่รูปสามเหลี่ยมกลางลานหน้าสถานี ซึ่งข้อความปลุกใจและเตือนใจในสมัยสงคราม เขียนด้วยสีแดงยังไม่ทันจะเลือนราง

“สงคราม” บุญชัยพึมพำกับตัวเอง ขณะเงยหน้าขึ้นมองโครงสร้างครึ่งวงกลมของโดมใหญ่ ก่อนก้าวเข้าไปภายในตัวสถานีอย่างเชื่องซึม...

“พี่พักที่นี่กี่แล้วกัน”

เด็กสาวบอก เมื่อวางกระเป๋าใบเล็กที่ช่วยถือมาให้พี่ชายลงตรงมุมห้อง ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นห้องหนังสือของบิดา และเป็นส่วนที่ดีที่สุดของบ้าน เนื่องจาก

บรรดาหัวขโมยและผู้บุกรุกไม่ได้ให้ความสนใจต่อหนังสือจำนวนมากในตู้ติดผนัง
 “แล้วยายหนูละ” พิชิตถาม และเดินไปใช้มือลูบฝุ่นออกจากกระจกตู้
 บานหนึ่ง

“หนูจะลงไปอยู่ที่เรือนคนใช้” หล่อนบอก “ซ่อมประตูหน้าต่างเสียหน่อย
 ก็คงพออาศัยได้”

“ทำไมยายหนูไม่อยู่ที่ห้องนี้ต่อไปตามเดิม” ชายหนุ่มมองเลยไปยังเสื้อ
 ที่ม้วนอยู่มุมห้อง กับเครื่องนอนที่พับวางอย่างเรียบร้อย “พี่ลงไปนอนที่เรือน
 คนใช้เองก็ได้”

“ไม่ได้หรอกค่ะ” เด็กสาวสิ้นศรัทธา “พี่เป็นเจ้าของบ้าน ‘เซียวชาญซัย’
 จะลงไปนอนที่เรือนคนใช้ได้อย่างไร”

“ยังงั้นหรือ” พี่ชายย้อนถามเบาๆ และไม่ได้พูดอะไรในเรื่องที่พุกตอกไปอีก
 “หนูยังคิดไม่ออกว่าจะทำยังไงต่อไป” พิจิตราเอ่ยต่อ “นี่ก็ยังไม่ได้ออก
 แม่เลย”

“ถ้าซ่อมทั้งหลังก็คงต้องเป็นเรื่องใหญ่” พิจิตพูดอย่างใช้ความคิด
 “ปัญหาสำคัญนอกจากเรื่องช่าง เรื่องไม้ ตะปู ที่แพงยังกับทองแล้ว ก็คง
 เป็นเรื่องเงิน ตอนนั้นเราไม่มีเงินพอที่จะทำอะไรได้มากเท่าไร เพราะช่วงสงคราม
 ก็ได้แต่ขายของแก่กัน ไม่มีรายได้อะไรเข้ามา ไหนจะค่าเดินทางอพยพ ค่าปลูก
 บ้านที่บางคล้า และเลี้ยงดูบริวารที่ตามไปอยู่ด้วยอีก”

“ไม่เป็นไร” ชายหนุ่มทั้งปลอบใจน้องและปลอบใจตัวเอง “ชีวิตยังไม่สิ้น
 ก็ต้องดิ้นกันต่อไป ข้าวของเงินทองเป็นของนอกกาย ไม่ตายก็พอจะหาได้ใหม่”

“พี่จะไปหาแม่ที่บางคล้าเมื่อไหร่ดีคะ” เด็กสาวมองดูพี่ชาย
 “อีกสักพักก็แล้วกัน” พิจิตระบายลมหายใจแรงๆ “ตอนนี้พี่ขอเวลา
 ปรับตัวก่อน เดินทางทางเรือไม่มีความสุขสบายเลยแม้แต่น้อย อีกอย่างก็คง
 ต้องรีบไปรายงานตัว หายไปนานขนาดนี้ ไม่รู้ว่าจะหาทางกรรมๆ จะหาซื้อที่ออกจาก
 บัญชีหรือยัง”

“แต่ที่พี่เดินทางไปก็เป็นเรื่องราชการไม่ใช่หรือคะ” เด็กสาวย้อนถาม
 “และที่ไม่สามารถกลับมาได้ก่อนหน้านี้ก็เป็นด้วยเหตุสุดวิสัย”

“นั่นก็จริงอยู่” ชายหนุ่มพยักหน้า “แต่ทางกรมฯ เขาอาจจะไม่คิดอย่างที่เราคิดก็ได้”

“หนูจะลงไปดูเรือนคนใช้ก่อนนะคะ” พิจิตรบอก “พี่จะได้พักผ่อนด้วย”
“เดี๋ยวก่อน” พิจิตเดินกลับไปที่กระเป๋าดูเส้นทางใบใหญ่ และก้มลงเปิดกระเป๋าดู หยิบกลองที่หุ้มด้วยผ้ากำมะหยี่สีแดงใบเล็กมาส่งให้น้อง “ของขวัญจากพี่”

“อะไรคะ” เด็กสาวถาม ขณะพนมมือไหว้และยื่นมือออกไปรับ
“เปิดดูเองซิ ใบให้ข้อหนึ่งว่าเป็นของที่ยายหนูเคยอยากได้ตั้งแต่ก่อนพี่เดินทางไปญี่ปุ่น”

“อะไรนั่น” หล่อนเอียงคอมองกลองในมืออย่างครุ่นคิด ก่อนเปิดมันออกซ้าๆ “อู๋ตาย” พิจิตรอุทานด้วยความตื่นเต้น เมื่อมองเห็นเครื่องลานทองเหลืองชิ้นเล็กๆ ที่วางอยู่ในกลอง

“ถูกใจไหม” พี่ชายบอกด้วยสีหน้ายิ้มๆ
“ถูกใจที่สุดเลยคะ” หล่อนตอบพร้อมกับหยิบเครื่องลานขึ้นมาพินิจพิจารณา

“ลองไขลานดูซิ” พิจิตทอดสายตาดูน้องอย่างเอ็นดู

“อ้าว แหงได้เลยๆ แหงเท่าไรก็ได้ ไม่มีอัน”

เสียงเชิญชวนดังมาจากเจ้ามือวัยกลางคน รูปร่างผอมโซที่นั่งยองๆ อยู่กับพื้นข้างถนนในย่านราชวงศ์ ผสมกับเสียงลูกเต๋าที่กระทบกับถ้วยกระเบื้อง เรียกความสนใจจากจับกังและผู้คนที่เดินผ่านไปมา

“มีบาทสองบาทก็รับ หรือจะสิบบาทยี่สิบบาทก็ไม่เกียจจน”

ชายหนุ่มร่างเล็กที่เครื่องแต่งกายแม้จะเก่า แต่ก็ยังดูได้ว่าดีกว่าคนอื่นๆ แถวนั้น หยุดยื่นซื้อบุหรี่มวนหนึ่งจากอาซิมที่ตั้งแผงอยู่ใกล้ๆ และจุดบุหรี่กับรูปดอกไม้ใหญ่ที่เสียบอยู่ข้างแผง พลังหรี่ตามองเจ้ามือไฮโลผ่านแว่นตาที่สวมอยู่

“เถ้าแก่” ชายร่างผอมโซเชิญชวนเมื่อหันมาเห็น “ลองเสีียงโซ่คุณลูกหน้อยมัย”

หาดใหญ่ และนี่อนุรี ภรรยาผม”

“ยินดีที่ได้รู้จักกับคุณทั้งสอง” ชายหนุ่มยิ้มอย่างไม่มีตรีจิต “ผม บุญชัย คล่องการคำ เพิ่งเดินทางกลับมาจากฮ่องกงครับ จะเดินทางไปหาดใหญ่เหมือนกัน”

“คุณบุญชัยไปเที่ยวหรือว่าไปทำธุระที่นั่นคะ” ภรรยานายตำรวจถามตามอย่างชวนคุย

“ครอบครัวผมทำการค้าอยู่ที่หาดใหญ่ครับ บางทีคุณสองคนอาจเคยได้ยินชื่อ ‘เอี่ยวไซ้’ มาบ้าง”

“ต้องขอโทษที” ผู้หมวดปฏิบัติอย่างสุภาพ “ผมเป็นคนบางกอก อนุรียิ่งร้ายใหญ่ เพราะภูมิลำเนาเธออยู่ทางอยุธยา และนี่เป็นครั้งแรกที่เราสองคนเดินทางไปสงขลา”

“ไม่เป็นไรครับ” บุญชัยก้มศีรษะ “เอาเป็นว่าเมื่อไปถึงหาดใหญ่แล้ว ถ้ามีอะไรที่ผมสามารถรับใช้คุณทั้งสองได้ขอให้ออกมาเลยก็แล้วกัน”

“เช่นเดียวกัน” นายร้อยตำรวจโทกล่าวอย่างถูกอัธยาศัย “แต่ตอนนี้อยากฟังคุณเล่าถึงชีวิตที่ฮ่องกงให้ฟังก่อน”

“ด้วยความยินดีครับ แต่ผมก็อยากฟังเรื่องเมืองไทยในช่วงสงครามเช่นเดียวกัน”

“น่ากลัวว่าคืนนี้เราคงไม่ต้องนอนแน่” หญิงสาวพูดยิ้มๆ

“ยังไงก็คงนอนไม่หลับอยู่แล้ว” ฉัตรหัวเราะ “สู้หนึ่งคุยกันสนุกกว่าเป็นกอง”

“ нуเกรงว่าคุณบุญชัยจะไม่สนุกกับฉัตรด้วยเท่านั้น” อนุรีพูดอย่างเกรงใจ

“ไม่เป็นไรครับ” ชายหนุ่มรีบบอก “ตอนี้ผมมีความกระหายที่จะรู้เรื่องราวของเมืองไทยเป็นที่สุด - แต่แรกก็คิดว่าเมืองไทยคงจะไม่มีอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่หลังจากมาถึงบางกอกเพียงวันเดียว ผมก็เริ่มไม่แน่ใจว่าที่ผมคิดไว้ นั้นผิดหรือถูก”

“สงครามเหมือนฝันร้าย” อนุรีรำพึง ดวงตาที่สาดใสหม่นมัวลง “และที่ร้ายยิ่งไปกว่านั้นก็คือ เมื่อคุณลืมตาขึ้นก็จะพบกับความจริงที่เลวร้ายยิ่งไปกว่าความฝัน”

4

สมเกียรติหยุดย่นหน้าโรงแรมเล็กๆ ซึ่งอยู่ในสภาพทรุดโทรม
ในย่านเยาวราช ชายหนุ่มล้วงมือลงในกระเป๋าเพื่อสร้างความ
อบอุ่นใจให้ตัวเองอีกครั้ง เขาหายใจเข้าเต็มปอดเมื่อสัมผัสบัตรหลายฉบับ
ซึ่งได้มาจากการเล่นการพนันเมื่อตอนกลางวัน ก่อนเดินยี้ดอกเข้าไปในโรงแรม
ที่สกปรก ทึบทึม และอบอ้าว

ชายจีนชราซึ่งนั่งซิมเซาอยู่ที่เคาน์เตอร์เพียงแต่ปรือตามองชายหนุ่ม และ
ยื่นมือให้ยว่นมารอรับเงินค่าที่พัก แกะคลีธนบัตรออกนับทีละใบ ก่อนพลิก
สมุดเก่าๆ เล่มใหญ่ที่วางอยู่ตรงหน้ามาให้ผู้มาพัก ตามด้วยปากกาออแรงและ
กระปุกหมึก สมเกียรติเซ็นชื่อพอเป็นพิธี และฉวยกุญแจที่ชายชราส่งให้ ก้าว
เดินขึ้นบันไดสู่ชั้นบนซึ่งมีแสงสว่างเพียงรำไร

ชายหนุ่มร่างเล็กนอนกระสับกระส่ายอยู่บนเตียงที่สกปรกในห้องที่อุดอู้
และโศโครก เขาเคยคิดว่าชีวิตในเรือเดินสมุทรเป็นสิ่งที่യാแยอย่างยิ่งยวดแล้วแต่
เมื่อเผชิญกับสภาพในโรงแรมนี้เพียงไม่กี่ชั่วโมง ก็ทำให้บังเกิดความรู้สึกว่าเวลา
หลายคืนหลายวันที่รอนแรมอยู่ในทะเลนั้น มิได้เลวร้ายอย่างที่คิดในตอนแรก

สมเกียรติฝุดลุกขึ้นนั่งอย่างสิ้นความอดทน เมื่อแมลงสาบตัวใหญ่วิ่งพล่าน
ขึ้นมาบนศีรษะ เขาสลัดผ้าห่มขาดวินที่คลุมร่างอยู่ไปทางหนึ่ง พลองยกมือขึ้น

เกาเนื้อตัวที่ตกเป็นเหยื่อของเรือดและยุง ทั้งพลอยพาลหงุดหงิดกับเสียงไอแห้งๆ ของคนข้างห้อง ซึ่งไม่มีทีท่าว่าจะเลิกกราลง แม้เวลาจะสว่างเลยไปจนตีกตี้นค่อนคืนแล้วก็ตาม

“เฮ้ย” ชายหนุ่มก้าวลงจากเตียงไปทูปผ้าห้องด้านนั้นอย่างระบายนความกอดันที่อยู่จิตใจใจของตัวเอง “เงียบๆบ้างได้เหมวะ คนอื่นจะได้หลับได้นอนบ้าง”

เสียงไอเงียบไปราวพลิดทิ้ง สมเกียรติเดินกลับมาที่เตียง สะบัดผ้าห่มพลิกหมอน และปิดที่นอนอย่างลวกๆ เพื่อขับไล่สรรพสัตว์อันไม่พึงประสงค์

“คงจะพอนอนได้แล้วมั้ง” เขาบอกกับตัวเอง ขณะที่ล้มตัวลงนอนพร้อมๆ กับเสียงเคาะประตูดังขึ้น

“ใครนะ” ชายหนุ่มถามเสียงซุน “ตีกตี้นปานนี้แล้วจะเคาะหาอะไรวะ

“เอาละ จะลุกไปเปิดไฟให้เดี๋ยวนี้ เลิกเคาะเสียที่ได้ไหม” เขาร้องบอกเมื่อคนที่อยู่ข้างนอกไม่ยอมเลิกกร

ความเกี้ยวกรทของสมเกียรติฝอนคลายลงทันทีที่เปิดประตูห้องออกไปพบกับร่างผ่ายผอมของชายสูงอายุ ศิระะล้านเหลี่ยมที่พุงตัวด้วยไม้เท้า ซึ่งอยู่ในอาการไออย่างรุนแรง

“อาแปะ” ชายหนุ่มก้าวไปประคองร่างนั้นไว้ “เข้ามาข้างในก่อน”

“อ้าว...” ชายชราพยายามที่จะเอ่ยคำพูดออกมา “อ้วมขอโทษลื้อ”

“ไม่เป็นไร” สมเกียรติพาแกมานั่งที่เก้าอี้ “อาแปะอย่าเพิ่งพูดอะไรเลย”

“อ้วไม่ได้ตั้งใจจะรบกวนคนอื่นเลย” ผู้สูงวัยหายใจเข้าแรงๆ หลังจากที่นั่งพักอยู่ครู่หนึ่ง “แต่อ้วไม่สบาย แล้วก็ห้ามตัวเองไม่ให้ไอไม่ได้”

“อาแปะไปหาหมอมาหรือยัง ปล่อยให้ไอแบบนี้นานๆไม่ดีหรอกนะ”

“อ้วไม่มีสตางค์ที่จะจ่ายค่าหมอค่ายาหรือ” ชายชราถอนใจเหมือนปลงตกต่อชะตากรรมของตนเอง

“แล้วอาแปะจะนั่งไอนอนไออยู่อย่างนี้นะหรือ” ชายหนุ่มจ้องมอง

“ลื้อจะให้อ้วทำยังไง” คนเจ็บย้อนถาม “จะให้อ้วหน้าด้านไปให้ถูกหมอลูกกลับมาอย่างนั้นหรือ สมัยนี้หูกยาหายาก ถ้าไม่มีเงินทองก็ได้แต่นอนรอวัน

ตายทั้งนั้น”

“เอาจริง” สมเกียรติตัดสินใจ “ฉันพอมีเงินอยู่นิดหน่อย พรุ่งนี้เช้าฉันจะพาอาแปะไปหาหมอเอง”

“อย่าเลย” อาแปะยกมือห้าม “ลื้อเก็บเงินไว้ดีกว่า สงครามทำให้จิตใจผู้คนเปลี่ยนไป เวลานี้คนบูชาเงินกันทั้งเมือง คนไหนที่มีเงินก็เป็นเหมือนเทพเจ้า มีผู้คนมาเคารพนับไหว คนที่ไม่มีเงินก็เป็นเหมือนตัวรีนตัวไร ไม่มีใครเห็นอยู่ในสายตา”

“เงินทองล่องลอยอยู่ในอากาศถมไป” ชายหนุ่มพูดอย่างไม่สนใจ “คนฉลาดแค่ยื่นมือออกไปก็คว่ำมาได้โดยไม่อยากยื่น”

“ลื้ออย่าดูถูกเงิน แล้วก็อย่าทะนงตัวจนเกินไป” ชายชราเตือนพร้อมๆ กับเริ่มไออีกครั้ง

“คนหนุ่มต้องทะนง และไม่ยอมตัวเป็นทาสของเงินตรา” สมเกียรติกล่าวอย่างไม่ยี่หระ

“ครั้งหนึ่งอ้าวก็เคยคิดอย่างลื้อ” อาแปะโคลงศีรษะและทอดสายตาลงต่ำ “แต่เมื่อเวลาผ่านไป อ้าวก็ตอบไม่ได้เหมือนกันว่าสิ่งที่อ้าวเคยคิดไว้ นั้นผิดหรือถูก”

“อาแปะกลับไปนอนพักก่อนเถอะ” สมเกียรติบอกรบเบาๆ “พรุ่งนี้เช้าค่อยไปหาหมอด้วยกัน”

ชายชราระบายลมหายใจหนักๆ ก่อนพยุงตัวลุกขึ้นยืนช้าๆ ด้วยท่าทางที่ก้าวกระหว่างความดีใจกับเสียใจ และความมีหวังกับสิ้นหวัง

“สมัยสงครามขโมยซุ่มยิงกว่ายุ่ง” นายตำรวจหนุ่มรินเบียร์เติมให้เพื่อนใหม่ “บ้านเมืองอยู่ในสภาพขาดแคลน ต่อให้มีเงินก็ไม่สามารถที่จะซื้อหาได้ แหล่งเดียวที่มีข้าวของมากที่สุดก็คือคลังทหารของญี่ปุ่น ตอนแรกก็อ้างกันว่าทำไปเพราะความรักชาติ ต้องการตัดกำลังข้าศึก หรือไม่ก็ด้วยความจำเป็นต่างๆ นานา แต่ผลสุดท้ายแล้ว ขโมยก็คือขโมย และทำกันขนาดตัดรถตู้ใหญ่ที่บรรทุกของของญี่ปุ่นจากขบวนรถไฟ หรือถีบถังน้ำมันสองร้อยลิตรในรถบรรทุกลงคลองรังสิต จนญี่ปุ่นถึงกับพูดว่าเมืองไทยมีพลเมืองสิบแปดล้าน

แต่มีขโมยยี่สิบสี่คน”

“นุเคยได้ยินคนเล่าว่า บางครั้งทหารญี่ปุ่นรถเสียจอดรถนอนข้างทาง ตื่นขึ้นมาตอนเช้าข่าวของบรรดาหายหมด แม้กระทั่งยางรถยนต์ก็ไม่เหลือ” อนุรีเสริมขึ้นด้วยน้ำเสียงที่ขมขื่นมากกว่าขบขัน

“สงครามทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง” นายร้อยตำรวจโทลดแก้วเบียร์ในมือลง “อย่างที่เห็นๆกันอย่างชัดเจนก็คือ ศิลธรรมจรรยา”

“ผมเห็นด้วย” บุญชัยพยักหน้า “และก็เลยทำให้คุณต้องทำงานหนักขึ้นด้วย”

“มันเป็นหน้าที่” จัตรเหี้ยดริมฝีปาก ดวงตาเปล่งประกายจริงจัง “เมื่อเราเลือกที่จะทำงานนี้ ก็ต้องรักษาหน้าที่และวินัยให้ดีที่สุด”

“คุณเป็นข้าราชการคนที่สองซึ่งผมรู้จัก ที่มีความรักและความตั้งใจจริงในการทำราชการ รวมทั้งอุทิศตนเพื่อชาติบ้านเมือง”

“อย่างที่ผมบอกกับอนุรีเสมอ” จัตรมองดูภรรยา “ผมถือว่าเครื่องแบบที่ผมสวมใส่เป็นสิ่งซึ่งทรงเกียรติอย่างสูงสุด และผมมีความภูมิใจเป็นอย่างยิ่งหากจะต้องเสียชีวิตในหน้าที่ทั้งเครื่องแบบนายตำรวจ”

“ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมเสมอ” บุญชัยพ่นโคลาบบรรยากาศที่เคร่งเครียดลง

“คุณบุญชัยว่าจัตรเป็นข้าราชการที่กินอุดมคติคนที่สองซึ่งคุณรู้จัก” อนุรีเปลี่ยนเรื่อง “แล้วคนแรกคือใครล่ะคะ”

“เขาเป็นเพื่อนร่วมเดินทางจากฮ่องกงมาเมืองไทยกับผม” ชายหนุ่มมองออกไปในความมืดเบื้องนอกรถไฟ “เขาชื่อพิชิต เขียวชาบุญชัย เป็นข้าราชการกรมโฆษณาการ”

หญิงสาวสบตากับสามี ก่อนสั่นศีรษะเป็นเชิงไม่เคยรู้จักหรือได้ยินชื่อดังกล่าวมาก่อน

“พิชิตจะไปไหนแต่เช้าหรือคะ”

พิชิตราทมเมื่อวางขาข้ามหัวต้มทะเลาะๆ ซึ่งรอยด้วยกึ่งแห่งตัวเล็กๆ ลงบน

กระเป๋าดูเดินทางซึ่งใช้แทนโต๊ะอาหารในห้องพี่ชาย

“พี่ว่าจะไปรายงานตัวที่กรมฯ ก่อน” พิชิตบอกขณะที่ทรุดตัวลงนั่ง “แล้ว ไหนซามของยายหนูล่ะ”

“พี่พิชิตรีบก่อนเถอะคะ ของน้องยังไม่หิว” หล่อนบอกและทำท่าจะเดิน ออกไปจากห้อง

“ไม่หิวก็ควรจะต้องกินให้เป็นเวลา ไม่เช่นนั้นก็จะพอมแห่งแรงน้อยเป็น กุ้งแห้งเยอร์มัน” พี่ชายใช้นิ้วคีบกุ้งแห้งตัวหนึ่งในซามข้าวต้ม และยกขึ้นทำท่า เปรียบเทียบกับรูปร่างของน้องสาว ก่อนพูดอย่างเป็นทางการเป็นงาน “ในบ้านมีอะไร ที่ขาดอยู่บ้าง พี่จะได้หาซื้อมาให้”

“น้องอยากได้ข้าวสารสักสองสามลิตร” พิชิตราพูดอย่างเกรงใจ “นอกนั้นก็แล้วแต่พี่เห็นสมควร”

“แค่นี้หรือ” พิชิตเลิกคิ้วด้วยความประหลาดใจ

“คะ” น้องสาวรับคำ “อ้อ วันเสาร์หรืออาทิตย์ที่อยู่บ้านหรือเปล่านั้น”

“คงจะอยู่” พี่ชายแบ่งรับแบ่งสู้ “ยายหนูมีอะไรหรือ”

“หนูกะว่าจะไปตามช่างมาคำนวณราคาค่าซ่อมแซมบ้าน เอาแค่พออยู่ได้ ไปก่อนเท่านั้น”

“ได้” พิชิตพยักหน้า “แต่นี้ก็ขึ้นมาแล้วยังเจ็บใจตัวเองไม่หาย ไม่น่า จะช่วยไ้หนักการพนันคนนั้นไปตั้งพันบาทเลย คิดไม่ถึงว่าบ้านช่องจะอยู่ใน สภานี้ และทรัพย์สินเงินทองก็ร่อยหรอไปมาก”

“คุณบุญชัยเป็นนักการพนันหรือคะ” เด็กสาวนึกถึงคนที่มาด้วยกับพี่ชาย เมื่อวาน

“ไม่ใช่บุญชัยหรอก” ชายหนุ่มยิ้มขึ้นลึบผมที่ขาวโพลน “แต่เป็นอีก คนหนึ่ง จริงๆ แล้วก็ไม่รู้จักคุ้นเคยอะไร แต่ขัดไม่ได้เพราะบุญชัยเป็นคนออกปาก ยืม และรับจะชดใช้เงินให้แทน”

“ทำไมคุณบุญชัยถึงทำตัวเป็นนายประกันอย่างนั้นคะ” หล่อนถามด้วยความสงสัย

“เขาคงไม่เคยได้ยินคำพูดของคนไทยที่ว่า ‘อยากฉิบหายให้เป็นนายหน้า

อยากเป็นซี้ซำให้ป็นนายประกัน' มั้ง บุญชัยเป็นคนดี เสียตรงที่ใจอ่อน ซี้สังสารคน ฟี่ถึงได้เตือนให้เขาเพลๆ ความซี้เกรงใจ ความซี้สังสาร และความเชื่อคนง่ายลงบ้าง”

“แล้วฟี่พิชิตคิดว่าเขาจะเชื่อหรือคะ” เด็กสาวย้อนถาม

พิชิตเพียงแต่ยิ้ม และตักข้าวต้มใส่ปากโดยไม่แสดงความคิดเห็นอะไรต่อ

สมเกียรติดึงธนบัตรใบสุดท้ายออกมาจากกระเป๋ากางเกงและวางลงบนหลังตู้ไม้ในร้านหม้อ ก่อนเงยหน้าขึ้นมองนายแพทย์วัยกลางคนซึ่งยืนอยู่ด้านหลังของตู้

“ทั้งเนื้อทั้งตัวผมมีเงินอยู่เท่านี้” ชายหนุ่มร่างเล็กบอกด้วยเสียงเรียบๆ แต่เอาเรื่อง “จริงๆ แล้วผมไม่ได้มีความเกี่ยวพันอะไรเลยกับอาแปะ และก็ไม่ใช่หน้าที่ของผมแม้แต่อย่างน้อยที่จะต้องพาแกมาที่นี่ แต่หม้อมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องดูแลรักษาคนไข้ ถ้าหม้อโล่อาแปะกลับ หรือปล่อยให้อาแปะเป็นอะไรไป ผมก็จะถือว่าหม้อไม่ใช่คนที่ควรเป็นหม้อ และหากินด้วยอาชีพนี้ไปอีกต่อไป”

“คุณหมายความว่ายังไง” นายแพทย์จ้องมองดูเจ้าของคำพูด

“ผมคิดว่าคำพูดของผมทุกคำชัดเจนดีแล้ว” สมเกียรติถอดแว่นตาออกเช็ดด้วยชายเสื้อไหมพรมซำๆ “และขอบอกหม้อเป็นคำสุดท้ายว่า คนอย่างผมเมื่อพูดได้ก็ต้องทำได้อย่างที่พูด”

“คุณกำลังข่มขู่ผม” นายแพทย์เตือน แต่เสียงสั้น

“ผมไม่ได้ขู่” ชายหนุ่มสวมแว่นพรางมองดูมือข้างขวาของตนเองนิดหนึ่ง ก่อนลดมือลงซำๆ และเงยหน้าขึ้นประสานสายตากับอีกฝ่ายหนึ่ง “แต่ผมพูดจริงๆ”